Barn årets tema på riksstämman

Tidiga hälsoinsatser viktiga för ett friskt vuxenliv

Synsätten på hälsans betydelse under livets tidiga skede sträcker sig från att »allt grundläggs under fostertiden« till att stora vinster kan åstadkommas genom kost- och motionssatsningar under skolåren. Det framgick vid det öppna mötet vid årets riksstämma.

Under rubriken Barnets väl och ve – grunden för den vuxnes hälsa, angav riksstämmans öppna möte årets tema: Barnet – den växande individen. Mötets moderator, professor Hugo Lagercrantz, berättade att allt fler studier visar vilken betydelse fosterlivet har för hälsa senare i livet. Det handlar om både den fysiska och den psykiska hälsan. Det finns forskare som går så långt att de hävdar att allt mänskligt beteende är medfött.

– När man talar om fosterlivets betydelse för hälsan menar man främst födelsevikten. Många anser dock idag att den kognitiva utvecklingen hos barn kan förbättras genom träning i läsning, tal, musik etc om de »kritiska fönstren« under barnens utveckling utnyttjas, sade Hugo Lagercrantz.

Barnets hälsa i termer av kroppsvikt och fetma var något som barnläkaren Annika Jansson, Karolinska Universitetssjukhuset, gick in på vid det öppna mötet. Hon presenterade nya resultat från bland annat Västernorrland som visar att nästan 30 procent av alla 10-åringar, både pojkar och flickor, lider av övervikt.

– Studier i vilka man följt barnens viktökning fram till 10 års ålder har visat att om barnen är feta i 4-årsåldern och överviktiga vid 6-årsåldern finns det anledning att vara orolig för att barnet drabbas av framtida övervikt. Då handlar det om en fetma som ofta inte försvinner av sig själv, sade Annika Jansson.

Nedåtgående psykisk hälsokurva

Att även kurvan för den psykiska hälsan bland barn och ungdomar pekar nedåt visade professor Anne-Liis von Knorring från Akademiska sjukhuset i Uppsala. Sedan 1980-talet har antalet ungdomar som upplever psykiska besvär minst en gång per vecka stadigt ökat.

– Det finns också en tydlig koppling mellan psykiska besvär och upplevda fysiska symtom bland dessa ungdomar. Dessutom har det självskadande beteendet stadigt ökat bland flickor, men inte bland pojkar, sade Anne-Liis von Knorring.

FOTO: HASSE PETTERSSON

»Det självskadande betendet bland flickor har ökat«, sade Anne-Liis von Knorring riksstämmans öppna möte Barnens väl och ve – grunden för den vuxnes hälsa.

Hugo Lagercrantz efterlyste ett tydligare barnperspektiv i samhället. Han ansåg bland annat att Sverige borde följa exemplen Danmark och Storbritannien, där man höjt kraven på utbildning i barnmedicin för familjeläkare.

– Läkarna borde ha en lika gedigen utbildning i barnmedicin som i vuxenmedicin, sade Hugo Lagercrantz, som dessutom gärna ville se en ny ministerpost i Rosenbad: En barnminister.

Peter Örn
peter.orn@lakartidningen.se

FOTO: BO HÅKANSSON

Fredrik Piehl tog emot priset av Nobelpristagaren Arvid Carlsson.

Framgångsrik halvtidsforskare belönad

Fredrik Piehl, 37 år, fick ta emot Svenska Läkaresällskapets pris till yngre forskare på riksstämman. Fredrik Piehl är neurolog på Karolinska Universitetssjukhuset, men också docent vid Karolinska institutet. I sin forskning har han bland annat identifierat en genetisk variation i arvsmassan som påverkar uttrycket av en molekyl, HLA klass II, som spelar en viktig roll i immunförsvaret. Den genetiska variationen har i djurmodellen visat sig påverka risken för inflammatorisk sjukdom i och utanför nervsystemet.

Fredrik Piehl presenterades som »en framtida Nobelpristagare som tar emot ett pris av en redan belönad Nobelpristagare«, innan Nobelpristagaren Arvid Carlsson överräckte priset på 100 000 kronor. **(LT)**

Pris för aktiv dialog och outtröttlig energi

Stina Nyblom, anestesikliniken, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, och Kjell Bergdahl, hudkliniken, Falu lasarett, fick Läkarförbundets handledarpris 2004, som delades ut på riksstämman. Sylfs (Sveriges yngre läkares förening) lokalavdelningar nominerar pristagare bland dem som mottagit lokala handledarpriser. Handledare under såväl AT och som ST kan nomineras. Priset är på 10 000 kronor.

Motiveringarna för årets pris var för Stina Nyblom »för att hon genom en aktiv dialog kring dagens läkarroll och personlig utveckling inspirerar, uppmuntrar och stödjer ST-läkare i deras yrkesroll« och för Kjell Bergdahl »för att han med outröttlig energi och tålamod alltid finns tillgänglig för frågor kring patientfall, alltid tar sig tid att se patienter tillsammans med ST-läkarna och att söka kunskap«. **(LT)**

FOTO: BO HÅKANSSON

Stina Nyblom och Kjell Bergdahl fick Läkarförbundets handledarpris 2004 på riksstämman.